

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ

ՆԱԽԱԳԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1) Հոդված 3. Ազգային փոքրամասնությանը պատկանող անձինք

Նախագծի 3-րդ հոդվածի 1-ի մասի համաձայն՝ *ազգային փոքրամասնությանը պատկանող անձինք են Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացիները, ովքեր հանդիսանում են իրենց ուրույն ազգային կամ էթնիկ ինքնություն ունեցող, Հայաստանի Հանրապետությունում պատմականորեն ձևավորված խմբի՝ ազգային փոքրամասնության անդամ:* Այս սահանումից բխում է, որ օրենքով ազգային փոքրամասնությանը պատկանող անձինք են ճանաչվում միայն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները, մինչդեռ անձը կարող է չլինել ՀՀ քաղաքացի, սակայն օրինական հիմքերով գտնվել Հայաստանում և լինելով, օրինակ՝ լեհ, համարվել ազգային փոքրամասնությանը պատկանող, դրանից բխող իրավական հետևանքներով: Հետևաբար, ազգային փոքրամասնության պատկանելությունը չպետք է պայմանավորված լինի քաղաքացիության ինստիտուտով:

Առաջարկություն 1.1 – *Նախագծի 3-րդ հոդվածի 1-ի մասի «Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացիները» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետությունում օրինական հիմքերով գտնվող/բնակվող այն անձինք» բառերով, այնուհետև՝ ինչպես տեքստում:*

Խնդրահարույց է նույն հոդվածի 2-րդ մասի կարգավորումն այն առումով, որ սպառիչ թվարկում է ազգային փոքրամասնությունների ցանկը՝ բացառելով երկրում գոյություն ունեցող ազգային այլ փոքրամասնությունների՝ սույն օրենքով տրված իրավունքներից օգտվելու իրավունքը: Բացի այդ, ցանկի սպառիչ սահմանումը ենթադրում է օրենսդրական փոփոխության և ցանկի լրացման անհրաժեշտություն, եթե ստացվի այնպես, որ պատմաքաղաքական կամ այլ իրադարձություններով պայմանավորված երկրում ձևավորվեն այլ՝ ցանկում չթվարկված ազգային փոքրամասնություններ:

Առաջարկություն 1.2. – *Նախագծի 3-րդ հոդվածի 2-րդ մասը խմբագրել՝ ցանկը սահմանելով որպես ոչ սպառիչ ցանկ:*

Խոսելով ազգային փոքրամասնությանը պատկանող անձանց մասին՝ հարկ է նկատել, որ նախագծով սահմանված չէ ազգային փոքրամասնության հասկացությունը: Վերջինիս օրենսդրական ձևակերպումը կարևոր է օրենքի միատեսակ մեկնաբանման և իրավական որոշակիության ապահովման առումով:

Առաջարկություն 1.3. – *Նախագծով սահմանել «ազգային փոքրամասնություն» եզրույթի հասկացությունը:*

2) Հոդված 18. Ազգային փոքրամասնությունների հարցերով խորհուրդը

Նախագծի 18-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *ազգային փոքրամասնությունների հարցերով խորհրդի (այսուհետ՝ Խորհուրդ) անդամների թեկնածությունն առաջադրում են*

ազգային փոքրամասնությունների կազմակերպությունները: Երկուսից ավելի թեկնածու առաջադրվելու դեպքում Խորհրդի անդամներին ընտրում է Հանրային Խորհուրդը: Խորհրդի անդամներն իրենց գործառույթներն իրականացնում են չորս տարի ժամկետով:

Քննարկվող նորմի այսպիսի ձևակերպումը խնդրահարույց է՝ մի շարք հարցերի՝ կարգավորումից դուրս մնալու պատճառով: Նախ՝ Խորհրդի համար թեկնածուներ առաջադրելու իրավունք ունեն ազգային փոքրամասնությունների կազմակերպությունները, ինչը նշանակում է, որ եթե ազգային փոքրամասնությունը չունի գրանցված կազմակերպություն, ապա չի կարող Խորհրդի համար թեկնածու առաջադրել, որի պատճառով, փաստորեն, ազգային փոքրամասնությունը Խորհրդում ներկայացված չի լինի: Մյուս կողմից, այս կարգավորումը հակասում է Նախագծի 15-րդ հոդվածի 3-րդ մասի կարգավորմանը, ըստ որի ազգային փոքրամասնությունների որևէ կազմակերպություն չի համարվում ամբողջ ազգային փոքրամասնության կամքն արտահայտող: Հետևաբար, առավել տրամաբանական է, որ Խորհրդի կազմի համար թեկնածու առաջադրի ոչ թե կազմակերպությունը, այլ ազգային փոքրամասնությունը:

Առաջարկություն 2.1- *Նախագծի 18-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանել Խորհրդի կազմի համար թեկնածու առաջադրելու ազգային փոքրամասնության իրավունքը:*

Քննարկվող դրույթի համաձայն Խորհրդի կազմում յուրաքանչյուր ազգային փոքրամասնությունից լինելու է երկու անդամ: Երկուսից ավելի թեկնածու առաջադրվելու դեպքում Խորհրդի անդամներին ընտրում է Հանրային Խորհուրդը: Սակայն նախագծով սահմանված չէ որևէ պահանջ կամ չափորոշիչ, որով պետք է առաջնորդվի Հանրային խորհուրդը ընտրություն կատարելիս, որպիսի պարագայում թեկնածուի ընտրության օբյեկտիվությունը միշտ կասկածի տակ է դրվելու:

Առաջարկություն 2.2- *Նախագծի 18-րդ հոդվածի 3-րդ մասից հանել «Երկուսից ավելի թեկնածու առաջադրվելու դեպքում Խորհրդի անդամներին ընտրում է Հանրային Խորհուրդը:» բառերը՝ բացառելու երկուսից ավելի թեկնածու առաջադրվելու ազգային փոքրամասնությունների կազմակերպությունների հնարավորությունը և Հանրային խորհրդի՝ ընտրություն կատարելու իրավունքը:*

Քննարկվող դրույթի համաձայն՝ Խորհրդի անդամներն իրենց գործառույթներն իրականացնում են չորս տարի ժամկետով: Սակայն որևէ սահմանափակում առկա չէ նույն անձի կողմից անընդմեջ Խորհրդի անդամ լինելու համար: Խորհրդի կազմի թարմացման և ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցչականությունն ապահովելու համար առավել նպատակահարմար ենք համարում որոշակի ժամկետային սահմանափակումը, օրինակ՝ 2 տարի անընդմեջ:

Առաջարկություն 2.3- *Նախագծի 18-րդ հոդվածի 3-րդ մասը լրացնել հետյալ բովանդակությամբ նոր նախադասությամբ «Նույն անձը չի կարող անընդմեջ երկու անգամից ավելի լինել Խորհրդի անդամ:»*

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«ԻՐԱՎԱՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ

ՆԱԽԱԳԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1) Հոդված 6. Օրենքի մեկնաբանությունը

Նախագծի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *սույն օրենքի դրույթները մեկնաբանվում են՝ հաշվի առնելով պետության հատուկ հոգածությունը ընտանիքի՝ որպես հասարակության բնական և հիմնական բջջի նկատմամբ, կրոնական կազմակերպությունների՝ դավանանքի ազատության հետ կապված իրավունքները, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ ամրագրված՝ Հայաստանյայց առաքելական սուրբ եկեղեցու առանձնահատուկ դերը:*

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ նախագծի 5-րդ հոդվածով արդեն իսկ սահմանված են օրենքում գործածվող հիմնական հասկացությունները, որի նպատակն է հստակեցնել օրենքի միատեսակ ընկալումը, ուստի օրենքի մեկնաբանման վերաբերյալ առանձին հոդվածի ներմուծումը իրավակարգավորման առումով որևէ էական նշանակություն չունի: Բացի այդ, «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքն արդեն իսկ սահմանում է իրավական ակտերի մեկնաբանման ընդհանուր կանոնները, ինչը վերաբերելի է նաև այս նախագծին, հետևաբար 6-րդ հոդվածի անհրաժեշտությունը վերանում է: Մյուս կողմից՝ եթե նախագծի քննարկվող դրույթով օրենքի մեկնաբանման հիմքում դրվում են սահմանադրորեն ամրագրված այնպիսի ինստիտուտներ, ինչպիսիք են ընտանիքը, կրոնական կազմակերպությունները՝ Հայաստանյայց առաքելական սուրբ եկեղեցու առանձնահատուկ դերով, ապա առավել տրամաբանական է, որ օրենքի մեկնաբանման հիմքում նախ և առաջ լինի մարդը՝ որպես սահմանադրությամբ ամրագրված բարձրագույն արժեք:

Առաջարկություն - *Նախագծի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասը «հաշվի առնելով» բառերից հետո լրացնել «մարդը՝ որպես Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն արժեք» բառերը, այնուհետև՝ ինչպես տեքստում:*

2) Հոդված 10. Խտրականության արգելքն աշխատանքային հարաբերություններում Հոդված 11. Գործատուի պարտականությունները իրավահավասարության ապահովման բնագավառում

Նախագծի 10-րդ և 11-րդ հոդվածները բովանդակային առումով նույնական են և արգելում են խտրականությունն աշխատանքային հարաբերություններում: Ըստ էության այս հոդվածների սուբյեկտը գործատուն է, ում վրա դրված է խտրականությունը բացառելու պարտականությունը: Սակայն 10-րդ հոդված 2-րդ մասում որպես գործատու թվարկված են պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները և իրավաբանական անձինք, մինչդեռ ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի համաձայն գործատու է համարվում իրավաբանական անձը՝ անկախ կազմակերպական-իրավական և սեփականության ձևից, և ֆիզիկական անձը: Այս հոդվածով ֆիզիկական անձ գործատուն ազատվում է խտրականության բացառման պարտականությունից, ինչը հակասում է սույն օրենքին և ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքին: Բացի այդ, 11-րդ հոդվածի հենց վերնագրում խոսվում է

սուբյեկտային կազմի՝ գործատուի մասին, մինչդեռ նախագծի որևէ հոդվածով մինչ այդ գործատու եզրույթը չի գործածվել:

Իրավական տեխնիկայի առումով տրամաբանական է, որ 11-րդ հոդվածը դառնա 10-րդ հոդվածի մաս, քանի որ դրանց կարգավորման առարկան նույնն է, միայն այն տարբերությամբ, որ 11-րդ հոդվածը վերաբերում է արդեն իսկ առկա աշխատանքային հարաբերություններին:

Առաջարկություն 2.1 - *Նախագծի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասը «տեղական ինքնակառավարման մարմինները» բառերից հետո լրացնել «իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք (այսուհետ՝ գործատու)» բառերով, այսուհետև՝ ինչպես տեքստում:*

Առաջարկություն 2.2 - *Նախագծի 11-րդ հոդվածը դարձնել 10-րդ հոդվածի 4-րդ մաս:*

3) ԳԼՈՒԽ 2. ԻՐԱՎԱԶԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐՈՒՄ

Նախագծի 2-րդ գլխի 10-13-րդ հոդվածներով սահմանված է խտրականության արգելքը տարբեր բնագավառներում, մասնավորապես՝ խտրականության արգելքն աշխատանքային հարաբերություններում, հանրությանը հասանելի ապրանքների մատակարարման և ծառայությունների մատուցման ընթացքում, տնտեսական գործունեությամբ զբաղվելիս: Հարկ է նկատել, որ Նախագծի 10-13-րդ հոդվածներում բնագավառների սպառիչ թվարկումը հակասում է 3-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ըստ որի խտրականությունը քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական, մշակութային և հանրային կյանքի այլ բնագավառներում արգելվում է: Այս հոդվածով հանրային կյանքի բնագավառները սպառիչ թվարկված և սահմանափակված չեն, մինչդեռ 12-րդ հոդվածում դրանք թվարկվում են սպառիչ, ինչը նշանակում է, որ դրանից դուրս այլ ոլորտներում խտրականությունը չի ճանաչվում և չի արգելվում օրենքով: Բացի այդ 10-րդ և 13-րդ հոդվածներում լիարժեք հնարավոր խտրական դրսևորումների ոլորտները լիարժեք սահմանված չեն: Օրինակ՝ 10-րդ հոդվածում բացակայում են այնպիսի կարևոր հարցեր, ինչպիսիք են հանգստի ռեժիմը, գործուղումները, արտաժամյա կամ հանգստյան օրը կատարվող աշխատանքը, աշխատողի խրախուսումը և այլն, որոնց դեպքում խտրական դրսևորումները հատկապես տարածված են պրակտիկայում: Նույն դիտարկումը վերաբերում է նաև 13-րդ հոդվածին, որով թվարկված է տնտեսական գործունեությամբ զբաղվելիս խտրականության դրսևորման սպառիչ ցանկ, մինչդեռ այդ ցանկից դուրս են մնացել այնպիսի կարևոր հարցեր, ինչպես օրինակ՝ լիցենզիաների տրամադրումը, ֆիրմային անվան գրանցումը, հեղինակային իրավունքները, պետգնումների ազատ մրցակցությունը և այլն:

Առաջարկություն - *Նախագծի 2-րդ գլուխը հանել, առանձին բնագավառների կարգավորումները տանել համապատասխան ոլորտային օրենսդրություն՝ առավել սպառիչ թվարկելով ցանկը:*

16.03.2018